

Nagrobek króla Władysława III Warneńczyka

- Autor Antoni Madeyski
- Czas powstania 1903–1906
- Miejsce powstania Rzym
- Wymiary wysokość: 360 cm, długość: 356 cm, szerokość: 215 cm
- Numer inwentarzowy WKW/eIV/04
- Muzeum [Królewska Katedra na Wawelu](#)
- Tematy [religijność](#), [wyrzeźbione](#), [znane postaci](#), [śmierć](#)
- Technika [kamieniarka](#), [kucie](#), [rzeźbienie](#), [odlewanie](#), [cyzelowanie](#)
- Materiał [brąz](#), [marmur czerwony](#)
- Data pozyskania 1906
- Prawa do obiektu Parafia Archikatedralna św. Stanisława BM i św. Wacława
- Prawa do wizerunków cyfrowych domena publiczna
- Digitalizacja Terramap Sp. z o.o.
- Tagi [katedra wawelska](#), [3D plus](#), [rzeźba](#), [król](#), [domena publiczna](#), [sarkofag](#)

Tragiczne okoliczności śmierci króla Polski podczas bitwy pod Warną (abstrahując od ożywionej w XX

w. dyskusji, czy był on „ostatnim krzyżowcem” i męczennikiem za wiarę, czy młodym i nierozważnym władcą, który swoim zapałem doprowadził do klęski własną armię) sprawiły, że nie wystawiono mu nagrobka w nekropolii królewskiej na Wawelu. Inicjatywę taką podjęto dopiero na początku XX wieku, na fali wciąż rosnącego zainteresowania historią Polski, niemal w przededniu odzyskania niepodległości. Już około 1875 roku zapoczątkowano zwyczaj odprawiania mszy świętych za dusze władców w krypcie św. Leonarda pod zachodnią częścią katedry na Wawelu. Żałobne nabożeństwa za Władysława III celebrowano oczywiście w dniu 11 listopada, a więc w rocznicę bitwy pod Warną (na podstawie fundacji mszalnej Romana i Pelagii Sanguszków).

Pomnik pierworodnego syna Władysława Jagiełły został zamówiony u Antoniego Madeyskiego w 1903 roku (umowę podpisał ówczesny ordynariusz krakowski – kardynał Jan Puzyna) i ustawiony na miejscu w 1906 roku.

Nagrobek Władysława III Warnieńczyka ma kształt tumby z postacią władcy w pełnej zbroi umieszczoną na płycie wierzchniej. *Giasant* ma młodzieńczą twarz o wyidealizowanej urodzie i podtrzymuje na piersi nagi miecz – Szczerbiec, co służy jego stylizacji na idealnego rycerza chrześcijańskiego.

Do posłannictwa dziejowego króla odnosi się program heraldyczny na bokach tumby multiplikujący herby dwóch królestw – Polski i Węgier, a także krótka inskrypcja w gotyckim dukcie liter obiegająca płytę wzdłuż jej krawędzi. Podkreślono w niej bardzo wyraźnie, że król Polski i Węgier znalazł chwalebny śmierć w strasznej bitwie, stając w obronie chrześcijaństwa:

„Laduslaus III poloniae et hungariae Rex nat[us] a[nno] D[omi]ni mccccxiv / pro christiana
inlytam / ad warnam pugnam acriter pugnans mortem gloriosam p[er]petuit an[n]o Domini
mccccxlv”.

Struktura nagrobka, który nakryty jest wolnostojącym baldachimem, w wyraźny sposób nawiązuje do lokalnej, średniowiecznej tradycji upamiętniania zmarłych władców. Jednak sam sposób przedstawienia Władysława III jako „męża zbrojnego” nie znajduje wzorów w żadnym z wcześniejszych nagrobków w katedrze na Wawelu. Odzwierciedla on raczej wyidealizowany sposób postrzegania średniowiecza, a także przeszłości Polski na przełomie XIX i XX wieku. Na tumbie brak też typowych dla wawelskiej nekropolii przedstawień płaczków. Natomiast szereg rozwiązań szczegółowych nawiązuje do lokalnych, krakowskich dzieł architektury XV wieku.

Opracowanie: dr hab. Marek Walczak (Instytut Historii Sztuki UJ), Redakcja WMM,

Ten utwór jest dostępny na [licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 3.0 Polska](https://creativecommons.org/licenses/by/3.0/pl/).